

Pòrtic

Hom va dir que en aquest país d'instabilitats endèmiques i de dificultats econòmiques a desdir, fer aparèixer el primer número d'una publicació que es vol periòdica és un acte de valentia; que publicar-ne el segon volum és un acte de confiança i que publicar-ne el tercer ja és consolidar una tradició. Doncs bé, amic lector, a les vostres mans teniu el número 4 de «Treballs de la Societat Catalana de Geografia». Si fem cas de l'esmentada afirmació, ja hem entrat, doncs, en una normalitat tradicional que no voldríem estantissa, ans al contrari, forta i perdurable.

Volem agrair de nou les ajudes diverses que hem rebut i que fan possible l'aparició d'aquestes pàgines. En primer lloc, l'ajuda generosa de l'Institut d'Estudis Catalans sense la qual no hauríem ni pogut somniat l'inici d'aquesta aventura apassionant. Estem segurs que la SOCIETAT CATALANA DE GEOGRAFIA, comptant amb aquestes col·laboracions podrà sostenir l'aparició constant d'aquesta revista.

Hi ha un fet dolorós que ens ha fet canviar l'ordre que havíem establert d'aparició de les diverses rúbriques i que ens ha fet col·locar, avui, les «Notes» al començament. El catorze de juliol morí Lluís Solé i Sabarís, un dels Mestres més clars que mai no ha tingut la Geografia catalana. Hem cregut que iniciar aquest número 4 amb uns escrits en record del Mestre absent és necessari. Els considerem com un esbós primigeni del nostre homenatge proper a la persona de Lluís Solé.

A la rúbrica de «Notes» també apareixen uns documents que anirem publicant cada any: l'acta de la Junta General Ordinària de socis, la Memòria de les activitats del curs i l'estat de comptes de l'exercici. Creiem que fer arribar aquests documents a les vostres mans és continuar un costum ja antic de la nostra SOCIETAT i és una forma de mantenir un lligam més estret i de fer augmentar la comprensió entre tots els socis, sigui quina sigui la seva situació.

«Treballs... nº 4» continua la publicació de les Actes de la III Reunió Plenària del Grup Internacional de Treball de la Geografia del Tèxtil, que el mes de juny se celebrà a Barcelona, organitzada per la SOCIETAT CATALANA DE GEOGRAFIA. Pensem que amb aquest número haurem acabat la publicació del text íntegre de les principals comunicacions presentades durant aquella Reunió.

En aquest «Pòrtic» ens plau recordar, també, algunes de les afirmacions fetes el dia de la Junta General de socis quan es feia balanç de la nostra vida i en els dies següents, en les reunions tingudes amb diversos companys, quan es formulaven propòsits de cara al futur. Aleshores, una i altra vegada, es recordava i es reafirmava que la SOCIETAT CATALANA DE GEOGRAFIA, des de la seva catalanitat, lluita per la integració de la Geografia catalana en els corrents universals de la nostra ciència, tot i mantenint una independència davant dels grups i de les tendències existents. Per assolir-ho, només ens cal continuar evitar caure en disputes vanes i inútils, malgrat afavorir, en canvi, el manteniment i l'expediment de totes aquelles confrontacions que siguin profitoses pel desenvolupament del pensament geogràfic i de la ciència.

Pretenem, també, que amb la vigorització de les nostres activitats sigui més fàcil integrar-nos en les múltiples tasques que són necessàries per a la reconstrucció del país i, en primer lloc, ens sigui permès de participar en la redacció i posta en marxa del Pla General de Catalunya i, més concretament, en els treballs per a una nova divisió territorial de Catalunya.

Foren molts els que aquells dies exposaren el seu criteri que és urgent la incorporació a la SOCIETAT CATALANA DE GEOGRAFIA dels joves geògrafs, tant incrementant llur assistència als actes que s'efectuïn com amb llur incorporació com a nous socis de la SOCIETAT. Ara voldríem demanar-vos a tots un esforç i la vostra col·laboració particular per fer que aquest desig sigui aviat una realitat.

Pensem que l'increment previst d'activitats només es podrà efectuar si comptem amb un fort contingent de col·laboradors. La Junta de Govern és conscient que el seu encert, la seva força i la seva capacitat de treball estan en una relació directa amb el nombre de socis que la recolzin, que la jutgin, que hi col·laborin, que sentin tota la vida de la SOCIETAT com a cosa pròpia. Després, tots junts, tant els socis acabats d'arribar com els que ja fa temps que ho feren, obrirem un debat ampli sobre el futur i sobre l'actuació de la SOCIETAT CATALANA DE GEOGRAFIA. Voldríem pensar que d'aquest debat en sorgiran orientacions noves i eficaces i que servirà, també, per mantenir i afermar el nostre sentit d'aplegament de voluntats.

Ens agradaria que aquesta incorporació de nous socis proporcionés una comunicació més intensa amb les Universitats i amb els altres Centres de Recerca i, al mateix temps, un expandiment de la SOCIETAT per les altres Entitats i persones interessades pels problemes geogràfics.

A més, lògicament, aquesta integració aportaria a la SOCIETAT una nova càrrega d'inquietuds i d'il·lusions i la faria molt més sensible als problemes d'ara, els científics, els metodològics, els materials, als de tota la societat catalana. Som hereus d'una tradició que portà la geografia catalana, entre totes les escoles geogràfiques peninsulars, als punts capdavanters de les innovacions metodològiques i conceptuals. D'això en donen fe la munió de les publicacions periòdiques aparegudes, la munió dels llibres, dels debats, dels congressos, de les conferències i de les Tesis... Voldríem renovar aquesta tradició, tal com ja havien demanat, des dels inicis de la Societat, els nostres antics Presidents, o, almenys, amb les nostres forces encara limitades, voldríem ajudar a renovar-la.

Precisament, en tractar aquest punt ens sembla oportú recordar l'actuació d'aquelles persones que presidiren la SOCIETAT durant la seva vida, perquè ens fa l'efecte que el seu és un exemple d'aquest esforç col·lectiu que propugnem i un exemple de l'abans citada voluntat d'aplegament.

Tots sabem que el nostre primer president fou Pau Vila. S'ha pogut dir que, a Catalunya, tots els que d'una forma o d'una altra es dediquen a la Geografia són, fins un cert punt,

part de Pau Vila. El seu exemple, tan clar i tan viu, ens guia sempre. La seva recordança i el record de la seva vida amurada de confiança en els homes, i de treball constant i eficaç ens esperonen. Més tard, en els anys de l'exili, Vila continuà exercint el seu mestratge, continuà essent el punt de referència de totes les tasques que es feien i, d'una manera plena, al seu retorn, i, molt aviat com a Delegat de l'Institut d'Estudis Catalans prop de la SOCIETAT, fou l'impulsor i el vivificador de la seva vida. En aquest mateix número de «TREBALLS... 4» li dediquem unes paraules en ocasió del cinquè aniversari del seu traspàs.

Després dels anys tan llargs de la postguerra, quan encara era forta la repressió, la SOCIETAT CATALANA DE GEOGRAFIA reemprengué les seves tasques. Presidiren aquells anys Josep Ramon Bataller, primer, i Josep de Calassanç Serra i Ràfols, després. Cadascun amb el seu tarannà particular, cadascun amb la seva particular manera d'ésser, manifestaren la fermesa indomtable de persistir malgrat la tempesta i assoliren, en circumstàncies tan difícils, que la SOCIETAT CATALANA DE GEOGRAFIA no fos absent en el combat de la ciència i de la vida per a la salvaguarda de la nostra consciència col·lectiva de poble.

A més, la presidència de l'un i de l'altre sembla tot un símbol del que sempre ha volgut ésser la SOCIETAT: un marc d'encontre de tots aquells estudiosos que, independentment de la seva burocràtica classificació acadèmica, d'una manera o d'una altra, s'han preocupat de l'aventura humana i de la seva localització en l'espai, des de tots els punts de vista.

Des de sempre, Pau Vila havia sentit una curiositat molt gran per les manifestacions artístiques dels infants. En aquesta fotografia de finals de gener de 1980, es veu el Mestre comentant uns dibuixos infantils que enllaçaven amb les modernes tendències de l'art.

Bataller, excursionista, geòleg i paleontòleg; Serra i Ràfols, arqueòleg emèrit, prehistoriador i excavador incansable, aportaren a la SOCIETAT CATALANA DE GEOGRAFIA, a més del seu entusiasme ardent, els continguts de les seves disciplines peculiars, obrint, així, encara més, els horitzons de la nostra Geografia.

Josep Iglésies, perseverant i fidel, fou qui succeí Serra i Ràfols. Tossuda i noble perseverança la d'aquest home indoblegable que sap infondre vida a tot allò que estima! Recta i constant fidelitat a la terra, sense defallença de cap classe. Com a secretari, primer, com a president i com a Delegat de l'Institut, després, la presència de l'Iglésies ha permès iniciar el camí del futur sense que la SOCIETAT oblidés les seves arrels dels inicis i amb una plena confiança.

Deixeble i amic de Pau Vila des de temps enllà, col·laborador en moltes de les tasques principals del Mestre, amic i col·laborador de Lluís Solé i Sabarís, la llarga dedicació d'Iglésies a la geografia de Catalunya i a la SOCIETAT n'ha fet un dels puntals més fermes de la nostra ciència, el gran aportador de materials amb els quals bastir l'edifici de la geografia catalana actual.

Amb motiu de la visita que el mes de febrer de 1978 la Societat Catalana de Geografia efectuà a Granollers, fou presa aquesta fotografia en la qual apareixen en plena conversa els tres presidents de l'etapa 1970-1985: Josep Iglésies, Lluís Solé i Salvador Llobet.

Tal com hem dit abans, a les «Notes» d'aquest número 4 de «Treballs...» parlem de Solé i Sabarís, amb motiu de la seva mort tan recent. Ell ocupà la presidència de la SOCIETAT després de l'Iglésies. La seva exquisida personalitat féu possible d'infondre un rigor científic més gran a les tasques de la SOCIETAT sense que es perdés ni un bri d'aquell to d'obertura personal que ell amplià amb la seva captivença magnànima. En certa manera, hem de reconèixer que la publicació de «Treballs...» en bona part es deu a la insistència indefugible de Lluís Solé i Sabarís: «Una Societat que no publica —deia una vegada darrere l'altra— és una Societat morta».

La relació amb els col·legues d'altres punts de la península i d'altres països fou encoratjada i afavorida per l'incansable president Solé, que tenia confiança plena en el nostre futur.

Després, fins a 1985, arribà l'etapa de la presidència de Salvador Llobet, mestre de tantes promocions de geògrafs, l'home que ha fet estimar la geografia a tants estudiants d'altres especialitats. Llobet ha estat el president que no ha regatejat esforços per fer entrar la SOCIETAT CATALANA DE GEOGRAFIA a la normalitat: amb un sentit exigent de bon administrador ha assegurat el seu bon funcionament i la marxa regular tant de l'aspecte acadèmic com de tots els seus altres serveis.

Per la serralada de l'interior, P. Vila, Ll. Solé i Ll. Casassas, d'excursió, a finals de la primavera de 1975: l'estudi de l'àrea metropolitana, del problema de les segones residències, de la conservació dels espais verds...

Els nostres presidents ens han marcat un camí. Volem creure que no deixarem de seguir-lo per dur la SOCIETAT més amunt, més arrelada a la realitat viva del poble i més atenta al quefer científic.

Ho volem creure i, de fet, n'estem segurs perquè sabem que, com als nostres presidents no ens ha de mancar l'escalf i la col·laboració dels socis.

Hem après a caminar durant el temps del llarg exili. Hem après a estudiar durant la marxa tan llarga per la solitud. I, aleshores, no es perdé l'esperança. És amb aquesta esperança mateixa, «més real que la tenebra o l'estel» —com la definia Riba a l'Elegia novena de Bierville— que ens hem de disposar, junts, a dur a terme la tasca assenyalada, amb la tossuda perseverança de què parlàvem abans, i amb una plena confiança que

«...arrenca de tots els exilis
cap al seu crit,
i els batuts van retrobant-se soldats».

LI. C. i S.